

בענין הפלה מלאכותית

השאלה: אשה, שלקחה תרופה בזריחה, אשר נודמת לעיניו והתפתחות הילד ועלול להזדלד פגום בגופו או בשכלו - האם מותר להפיל הולד להצילו מיסורים כל ימיו?

תשובה: בשאלת הזנות עוברים, מטעם המחבר שלש שיטות בראשונים:

א. שיטת בעל הלכות גדולות (בה"ג) - מהפסוק "ושמרו בני ישראל את השבת", למיזם דין נוסף על הפסוק "חד ביהם" - שגם במקום שאין עליו דין חד, מכל מקום יש בו דין הצלה, שדוחה כל התורה במה שנוגע בין אדם למקום, מצד העמיד - כדי שישמור שבתות הרבה.

ב. שיטת הרמב"ן - אין לעובר דין חיות כלל ורק כשמתה אמו, אז תורת ילדו עליו לכל דבריו, וממילא גם לענין פקח-נפש.

ג. שיטת הרמב"ם - משעה שנעקר לצאת יש לו כבר חיות בפני עצמו לענין שלא נדחה בפני אחרים להצלתם, אע"פ שלענין שאר דתים עדיין אינו כילוד, עד שירצא ראשו. (וכן כתב בשו"ת אחיעזר, ח"ג, סי' ע"ב (ג)).

חצה שיטת המהרי"ט (חלק א', סימנים צ"ז, צ"ט), שאין תורת נפש על העובר לענין שיהא אסור לאבדו מדין רציחה, אלא איסור הריגת עובר הוא מדין חבלה (ראייתו מנמ' ערכין, ד"ז).

ובתוספות סנהדרין (ד"ט, ד"ה ליכא) מברר, שאע"ג שישראל הוזרנו עובר פסור, מכל מקום יש איסור לעשות זאת, ולדעת המחבר יסוד האיסור הוא חבל או בל-תשחית (שישנו בגופו מכל-שכן ממתנו, עי' תוס' בבא-קמא, צ"א, ב', ד"ה אלא). ולכן, לצורך רפואה וכשאינו לצורך השחיתה - יהא מותר.

מסקנות:

- א. אין לעובר תורת נפש ואיסור הריגתו משום חבלה, או בל-תשחית.
- ב. אם הוא נדום צער לאחרים מותר להמיתו (כפי ששמע מהמהרי"ט).
- ג. אם הוא סבל רב לעובר ולכל משפחתו מותר להזרנו, ואף שאסור לאבד עצמו לדעת גם ביסורין קשים, אבל לגבי חולתו קיים הכלל "ואהבת לרעך כמוך" - ובמקרה שאין דין רציחה מותר.

"ולכן גם כאן, שאין דין רציחה, מותר לרופא להפיל, ובפרט שאם יזולד חסר דעה, שאז גם לא שייך שישמור שבתות הרבה - ומותר".

(עמוד הימיני, סימן ל"ב)

מקורות נוספים:

ראה: אטיא, (גליון ב', עמ' 39).

ויש לתקן שם: שו"ת שאילת משה, חאה"ע סי' יא-יב, ולהוסיף גם נרעם, ח"ו, עמ' א'.

יש למלאכת הרפואה מבוא גדול מאור במעלות השכליות והמדות ובידיעת השם יתברך ובהגיע אל ההצלחה האמיתית, ויהיה למודם ובקשתם עבודה מן העבודות הגדולות, ולא תהיה אז כאריגה וכנגרות.

(שמונה פרקים להרמב"ם, פרק ה')

ואם חל המקרה בחליים, מותר לעסוק ברפואות ובלבד שיהא לבו לשמים וידע שאמתת הרפואה ממנו... ומי שהשיגו החולי אינו סומך על הנס, שלא לשאול הרופאים ולהחטק בדברים המועילים.

(שאלות ותשובות הרשב"א, חלק א', סימן תי"ג)